

Landskap: *Småland* Upptecknat av: *Carl Persson*
 Härad: *Sunnarbo* Adress: *Fack 29, Sk. Värnsjö*
 Socken: *Marbygd* Berättat av: *Jonas Johansson*
 Uppteckningsår: *1945* Född år *1858* i *Skaryds sn.*

Bäckvästen. s. 1-2.
Missvästären 1868-69. s. 3-4.
Skopsman. s. 5.

J. G. 21.

Bäckhästen.

Om ett sammanträffande med bäckhästen har gårdsmusikanten Jonas Johansson i Markaryd berättat följande:

"Jag var omkring åtta år då jag en sommar vistades hos mina morföräldrar, som då hade en ryggärstuga i närheten av Getsjön (i Markaryds s:n.) En bit ifrån stugan flöt en bäck, som hade sitt utflöde i sjön, och över denna bäck var en sågkvarn belägen.

Trots mina morföräldrars förbud, gick jag ofta till bäcken för att leka. En dag hade morfar klätt ut sig för att skrämma mig, men det gjorde ingen verkan ty jag kände genast igen honom.

En dag då jag som vanligt sysslade med att göra fördämningar i bäcken, kom en liten vit föling (= föl.) från sjön, och följde bäcken, tills han kom till det ställe där jag befann mig. Denna lille föling såg så

smäll och fram ut, och jag började klappa honom på ryggen, men då växte han och blev en stor häst. Då blev jag rädd och började springa mot hemmet. Håsten följde efter och hade huvudet över mig då jag sprang.

Då jag kom in i förstugan, mötte jag morfar, och jag pekade på hästen, som sträckte huvudet in i förstugan, men morfar kunde inte se någon häst. Då gick jag in och lade mig bredvid mormor, som låg i en säng; där föll jag i en djup sömn.

Flera dagar efteråt kände jag mig öm i alla leder. Jag gick sedan aldrig mera till bäcken."

Några ljusglimtar från missvärfärem 1868-69.

"Själv led jag ingen nöd under missvärfärem", säger den alltid optimistiske gamle spelmannen Jonas Johansson i Markaryd. "Jag var då omkring 10-11 år gammal, och var tillsammans med min bror ute och figgde. Vi fick alltid tillräckligt för våra livsbehov. Vi ställde ofta färden till Hålsingborg, dels gåender, dels genom att hänga bak på någon bondstjets.

I staden träffade vi många givmilda människor, och även vid färjan kunde vi träffa någon dansk herre, som ej var så nog med slamtarna.

Vi brukade ofta göra besök på Sofiero, och en dag då vi kommo in i parken, mötte vi en lång herre, som i barsk ton frågade vad vi hade där att göra.

"Smälla, goa inspektorn, förlåt oss för att vi kom hit," framstammade vi. "Inspektör" var nämligen den finaste titel vi visste om.

"Nå" sade den länge herrn, "har ni fått någon mat här i dag?"

"Nej" svarade vi, "vi få mat endast när de kungliga ä här."

"Jaså," sa han, "ni fån mat endast när de kungliga ä här. Så då upp i köket så skall jag ställa om att ni fån mat."

Vi gingo upp i köket och fingo varritt gott mål mat. Där fingo vi också veta, att den länge herrn var Sveriges dåvarande kronprins, sedermera konung Oskar II.

Vårt nattlogi togo vi merendels i ladugårdar och hölador. Under våra färder fingo vi mycket löss i kläderna. De löss vi kunde få tag i, insamlade vi och förvarade i en ask. En dag kommo vi in till en dam, som bodde i ett hus utmed vägen. Eftersom hon visade sig mycket vräng och ovänlig mot oss, fände vi i ett oberakat ögonblick askens innehåll i hennes säng.

"Skosman."

Söder om Markarys köping, där nu Sk. Sm. järnväg nu går fram, låg fordom inne i skogen en liten stuga, där prästens föräldrar bodde. Från den gamla landsvägen ledde en smal stig fram till stugan. "Då jag gick denna stig" — säger spelmannen Jonas Johansson — "observerade jag ofta en gammal kvinna, som gick inne i skogen och som även visade sig i utkanten av skogen. Över stigen var en stätta, men då kvinnan skulle gå därigenom, tog hon aldrig ner åsarne, (= träslator, varmed en stätta är uppförd) utan liksom svärvade rakt igenom stättan. Varje gång jag såg den kvinnan blev det oväder strax efteråt. (Regn, nederbörd.)"

En dag var jag och mina föräldrar ute på ängen och räfsade hö, då plötsligt mor och jag sågo kvinnan, men far kunde inte se henne. Då lade far sin hand på min axel; då kunde ärem han se henne, men då han tog bort handen, såg han henne inte."